

Església de Sant Joan

Berga

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Nucli urbà
Emplaçament Plaça de Sant Joan.

Coordenades:

Latitud: 42.10505
Longitud: 1.84453
UTM Est (X): 404464
UTM Nord (Y): 4662086

Classificació

Número de fitxa 08022 - 139
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Gòtic
Segle XIII
Any 1220
Estat de conservació Regular
Notes de conservació: Molt bo a l'interior, restaurat fa pocs anys, i molt deficient a la façana i exterior en general.
Protecció Legal i física
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Religios i/o funerari
Observacions protecció: MHA R 3-31983. BCIL
Accés Restringit
Ús actual: Religios
Titularitat Privada
Titular: Parròquia de Santa Eulàlia de Berga, carrer Castellar del Riu, 1
Autoria de la fitxa Albert Rumbo Soler i Isaac Soca Torres.
Data de registre de la fitxa: dj., 02/08/2001 - 02:00

Descripció

Es tracta d'una església formada per dues naus, una de central i una altra de lateral, amb capelles cobertes amb voltes de creueria. La nau més gran té capçalera gòtica. La nau lateral, a la seva part central mostra un parament divers que fa pensar que fou la capçalera del temple primitiu; una petita capella orientada de manera diferent. Hom pot veure-hi encara dependències adossades de l'antic monestir, alterades als segles XVIII i XIX. Es tracta, en definitiva, d'una construcció gòtica amb restes romàniques i afegits posteriors, amb acusades remodelacions neoclàssiques.

Observacions:

Cal destacar una columna conservada a l'interior del temple amb un capitell romànic que ha estat datat del segle XII i on s'hi poden veure unes aus.

Història

La primera referència que tenim de l'església de Sant Joan data de l'any 1220 (tot i que sembla ser que al segle XII ja existia un temple en aquest indret), any en que el cavaller Bernat de Saga cedeix al comanador de l'Ordre de l'Hospital de Sant Joan de Jerusalem, de la Comanda de Costoja d'Urgell, Guillem de Sant Martí, la facultat d'erigir i edificar una església al lloc anomenat Hospital de Berga, indret que els seus avantpassats havien cedit als Hospitalers de Sant Joan. La casa dels Hospitalers de Berga depenia, des de la seva fundació a començaments del segle XIII, de la casa de Costoja d'Urgell; molt probablement en aquesta època encara no estava totalment construïda. Així, la primera església de Sant Joan fou una capella romànica de la casa de l'Hospital, casa que el 1236 tenia plenament organitzada la seva Comanda a la vila i era plenament independent. L'any 1377, Brunissenda de Besora, tercera abadessa del monestir de Santa Maria de Montbenet, comprà la casa de l'Hospital de Berga junt amb la seva església, a fi de convertir-la i adaptar-la a les necessitats del monestir cistercenc. Aquestes monges hi residiren fins el 1569, i degué ser al segle XV quan completaren la nova capçalera. Entre 1572 i 1575 el monestir fou convertit en un priorat depenent de Santa Maria de Poblet, però no reeixí i hagué de ser abandonat. Aleshores, la comunitat de preveres de Berga s'interessà pel monestir i l'església, però el projecte tampoc arribà a terme. L'any 1702, el monestir de Poblet vengué l'edifici a la família Canudas, qui a la vegada el traspassà als Mercedaris l'any 1708. Al segle XVIII, aquesta comunitat va renovar les cobertes i hi afegiren unes voltes de pedra tosca, a la vegada que completaven la nau principal. Els Mercedaris regentaren l'edifici fins a l'exclaustració de 1835. El municipi de Berga instal·là les escoles municipals i el control de consums a les dependències de l'antic monestir. L'església fou parròquia entre 1897 i 1909. L'any 1911 passà als Missioners de l'Immaculat Cor de Maria i després de patir destrosses importants el 1936, l'any 1939 restà com a sufragània de la parròquia. L'any 1973 es dugueren a terme unes excavacions que deixaren al descobert diverses estructures antigues. El 1983 fou declarada Monument Històric-Artístic i l'any 1997 s'inicià una restauració que ha deixat un aspecte magnífic a l'interior de l'església. Només caldria que es restaurés la façana i l'exterior en general.

Bibliografia

AADD: Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Barcelona, 1994, pàgs. 32-34. HUCH i GUIXER, Ramon: Notes històriques de la ciutat de Berga, Barcelona-Berga, 1994, pàgs. 187-199. BERNADICH, Anna; ROTA, Montserrat; SERRA, Rosa: Guia d'art del Berguedà, Berga, 1991, pàg. 38.

AADD: Guia del Berguedà, Berga, 1985, pàg. 160. ALIER, Roger; VILADÉS, Ramon: Gran geografia comarcal catalana, vol. 2, Barcelona, 1981, pàgs. 246-248. ROSSINYOL, Josep M.: "Caminada popular nocturna pro Sant Joan de Berga", Butlletí dels Amics del Romànic, 36, estiu 1997, pàg. 125. ROSSINYOL, Josep M.: "L'Ordre del Císter al Berguedà. Sant Joan de Jerusalem de Berga", Butlletí dels Amics del Romànic, 24, estiu 1994, pàg. 28. SANTANDREU i SOLER, M. Dolors: "Berga fins al segle XVIII", L'Erol, 25, tardor-hivern 1988, pàgs. 86-87. ROSSINYOL, Josep M.: "Restauració de l'església de Sant Joan de Berga", Butlletí dels Amics del Romànic, 35, primavera 1997, pàg. 117. SANTANDREU i SOLER, M. Dolors: "Sant Joan de Berga", dins Catalunya Romànica, Barcelona, 1985, pàgs. 125-126. BASTARDES, Albert; VIGUÉ, Jordi: Monuments de la Catalunya romànica: 1- El Berguedà, Barcelona, 1978, pàgs. 143-144. BOIXADER i VILA, Lluís: "Notes sobre l'edifici de l'església de Sant Joan de Berga i el projecte d'intervenció", L'Erol, 25, tardor-hivern 1988, pàgs. 131-132. RIU i RIU, Manuel: Santa Maria de Montbenet. Notes documentals d'un antic monestir cistercenc de monges radicat a Berga, Berga, 1966, pàgs. 28-31 i 46-49. BELLÉS, Xavier: "L'ocell del capitell romànic de Sant Joan de Berga", L'Erol, 62, tardor 1999, pàgs. 29-31.

